

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

800

Vragen van de leden **Remco Dijkstra** en **Weverling** (beiden VVD) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *reorganisatie en bezuinigingen bij DowDuPont* (ingezonden 14 november 2017).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 22 december 2017).

Vraag 1

Kent u het artikel «DowDuPont snijdt in eigen vlees»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het aantal arbeidsplaatsen dat in het bewuste artikel genoemd wordt en hoe zijn die arbeidsplaatsen verdeeld over de verschillende locaties, fabrieken en bedrijven?

Antwoord 2

Het genoemde aantal van 500 arbeidsplaatsen geldt enkel voor DuPont. Momenteel opereren Dow en DuPont als aparte bedrijven onder de holding DowDuPont. In totaal werken er circa 3.300 medewerkers.

DuPont heeft diverse vestigingen in Nederland met in totaal 500 medewerkers, waarvan 300 in Dordrecht, 110 in Leiden en 30 in Wageningen, 30 in Landgraaf en 30 in Zaandam.

Dow Benelux heeft twee vestigingen in Nederland. Met 2.700 medewerkers is de vestiging in Terneuzen het grootst (1.650 in operations, 150 in R&D en 900 bij het servicecentrum dat technische dienstverlening biedt). Momenteel loopt een wervingscampagne voor 300 extra medewerkers voor het servicecentrum. Daarnaast heeft Dow een productielocatie in Delfzijl met 50 medewerkers. De verwachting is dat in 2020 meer dan 3.000 mensen bij Dow werkzaam zullen zijn.

¹ Algemeen Dagblad/Haagse Courant, 3 november 2017, pagina 19.

Vraag 3

Welke investeringen en desinvesteringen is deze chemiereus van plan te doen of zijn bij u bekend? Wat betekent dit eventueel voor Nederland? Hoe kan Nederland haar vestigingsklimaat dusdanig aantrekkelijk houden dat verlies van banen en (nieuwe) investeringen vermeden kan worden? Wat is daarvoor nodig?

Antwoord 3

Dow Chemicals geeft momenteel uitvoering aan een investeringspakket voor de periode 2016–2019 met een totale omvang van circa 500 miljoen euro in Nederland. Ook DuPont investeert jaarlijks tientallen miljoenen in de verbetering van productieprocessen, in R&D-activiteiten en in de vermindering van energie- en grondstoffengebruik.

Afgelopen zomer zijn de chemiebedrijven Dow en DuPont gefuseerd, met de bedoeling het fusiebedrijf op een later moment te splitsen in drie verschillende onderdelen. Dergelijke bedrijfseconomische keuzes zijn aan het bedrijf zelf.

Ongeacht het vestigingsklimaat zullen bedrijven, zeker kapitaalintensieve bedrijven van deze omvang, zoeken naar synergievoordelen. Mogelijke investeringen of desinvesteringen in Nederland als gevolg van deze plannen zijn nog niet bekend.

Als Minister van Economische Zaken en Klimaat beschouw ik het als mijn rol om, in samenwerking met het volledige kabinet, te zorgen dat Nederland een aantrekkelijk investerings- en vestigingsklimaat heeft. Een breed palet aan factoren bepaalt het vestigingsklimaat. Welke factoren precies van belang zijn voor specifieke investeringen, en in welke mate, verschilt per bedrijf, per sector en per activiteit. Ook beschouw ik het als mijn rol om de voordelen van het Nederlandse vestigingsklimaat onder de aandacht te brengen bij bedrijven die hier willen investeren of herinvesteren.

Als Minister van Economische Zaken en Klimaat ben ik verantwoordelijk voor de verduurzaming van de industrie. Ik richt me op een vestigingsklimaat dat niet alleen bijdraagt aan de werkgelegenheid, maar ook aan de verduurzaming van de Nederlandse economie. Om onze klimaatdoelen te halen, is het belangrijk dat bedrijven de investeringen doen die bijdragen aan de daling van de CO₂-uitstoot, op zo'n manier dat Nederland koploper kan worden, de industrie haar bijdrage levert aan de 49% CO₂-emissiereductie in 2030 en klimaatneutraal is in 2050.

Vraag 4

Welke bijdrage levert dit bedrijf zowel direct als indirect in banen en toegevoegde waarde nu voor de Nederlandse economie?

Antwoord 4

Voor directe werkgelegenheid zie vraag 2.

Op reguliere basis huren Dow en DuPont extra mankracht in. Doorgaans gaat het om circa 1000 contractorbanen onder supervisie van Dow en circa 150 onder supervisie van DuPont. Verder worden op diverse locaties onderaannemers ingehuurd: doorgaans circa 500 bij Dow en circa 150 bij DuPont. Deze aantallen lopen overigens flink op tijdens bijvoorbeeld grootschalig onderhoud.

Dow schat de indirecte werkgelegenheid van het bedrijf op tussen de 8000 en 11000, DuPont schat de indirecte werkgelegenheid op 500, met name in de regio Dordrecht. Voor Dow Terneuzen geldt dat het een belangrijke technische dienstverlener voor andere bedrijven in de regio.

Precieze cijfers over de toegevoegde waarde van de holding DowDuPont zijn niet beschikbaar. Voor Dow geldt dat circa 5% van de wereldwijde omzet van Dow in Terneuzen gegenereerd wordt (\$ 48 miljard in 2016).

Vraag 5

Welke rol kan een bedrijf als deze, met haar belangrijke fabrieken, spelen in de verdere verduurzaming van onze economie? Waarom zou het juist belangrijk zijn om te streven naar behoud en een solide toekomst voor betrokken medewerkers en locaties? Welke kansen en bedreigingen zijn er te benoemen?

Antwoord 5

De chemische industrie kan een belangrijke rol spelen in de verduurzaming van onze economie, bijvoorbeeld door het omzetten van duurzame energie in waterstof of door de ontwikkeling van nieuwe materialen. Een daling van de industriële CO₂-uitstoot kan onder meer gerealiseerd worden door beter gebruik te maken van reststromen, zowel binnen een bedrijf als tussen bedrijven. Dow werkt aan verschillende projecten die daarop gericht zijn, waaronder één project met staalproducent ArcelorMittal in Gent. Dow Chemicals heeft een technologie ontwikkeld om koolmonoxidegas (CO) uit de hoogovens te gebruiken voor de productie van grondstoffen voor plastics. Er worden twee proeffabrieken gebouwd in Gent, waarvan de eerste eind 2018 moet draaien. In 2022 wordt besloten of het businessplan economisch levensvatbaar is.

De industriële CO₂-uitstoot is sterk geconcentreerd bij een beperkt aantal bedrijven, waaronder DowDuPont, in vijf industriële clusters. Deze sterke mate van concentratie biedt de mogelijkheid om op kosteneffectieve en gerichte wijze CO₂-reductie te realiseren. Als we daarmee het innovatief vermogen van ons bedrijfsleven aanspreken, kan dat tot slimme oplossingen leiden. Op die manier kunnen verduurzaming en verdienvermogen hand in hand gaan.

Een bedreiging schuilt in de sterke internationale concurrentie waarmee de chemische industrie geconfronteerd wordt. Te strenge maatregelen op nationaal niveau hebben geen of slechts beperkt effect op de mondiale uitstoot, maar raken wel aan onze werkgelegenheid en ons BBP. Met andere woorden: we leveren banen en geld in, zonder dat we dichterbij onze klimaatambities komen. Mede om die reden zet ik in op een Europees reductiedoel van 55% voor 2030.